

Nr 20*Utlåtande i anledning av motioner om statligt stöd till försäkring av fiskebåtar och fiskredskap.*

I de likalydande vid 1970 års riksdag väckta motionerna I: 942 av herrar Schött och Strandberg samt II: 1084 av herr Hedin m. fl., har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att fiskprisutredningen får i uppdrag att utreda förutsättningarna för att med ekonomiskt bistånd från staten utöka möjligheterna att försäkra fiskebåtar och fiskredskap.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna från fiskeristyrelsen, fiskprisutredningen samt Sveriges fiskares riksförbund. Se bilaga till detta utlåtande.

Utskottet. I förevarande motioner framhålls att det högt rationaliserade yrkesfisket medför betydande kostnader för fiskredskap av olika slag, t. ex. trål och bottengarn. Samtidigt är riskerna för att redskapen av olika skäl skadas eller helt går förlorade mycket stora. För närvarande finns möjligheter att försäkra fiskebåtar och motorer. Däremot inrymmer nuvarande försäkringsformer i regel inte fiskredskap, bl. a. beroende på svårigheter vid premiesättning m. m. Mot bakgrund av yrkesfiskarnas ekonomiska situation framhålls i motionerna angelägenheten av att gällande försäkringsregler samordnas och att försäkringsmöjligheterna utvidgas till att omfatta såväl fiskebåtar som fiskredskap. Motionärerna anser det rimligt att staten medverkar härtill genom ekonomiskt stöd på motsvarande sätt som när det gäller skördeskadestyddet på lantbrukets område. Enligt motionärernas mening bör fiskprisutredningen ges uppdrag att utreda frågan.

Utskottet vill erinra om att frågan om statligt stöd vid skada på eller förlust av fiskredskap behandlades av 1954 års utredning angående översyn av fiskredskapsförsäkringen. Denna utredning, som vägde mot varandra ett försäkringsalternativ och ett lånealternativs fördelar och nackdelar, fann sig böra förorda att ett statligt stöd i förevarande fall lämnades i form av lån. Bakgrunden till utredningens ställningstagande utgjorde de olika betänkligheter, som kunde resas mot försäkringsformen när det gällde fiskredskap. Sådana uppkom enligt utredningen redan av den anledningen, att fiskarna själva på vissa håll hade uttalat tveksamhet rörande sin vilja att ingå i en försäkringsorganisation. Härtill kom svårigheter i själva försäkringsverksamheten. Sålunda var enligt utredningen bl. a. gränsen mellan vanlig förslitning och skadefall på fiskredskap ofta mycket svår att dra.

Det ansågs följaktligen många gånger vanskligt att ange, när ett skadefall inträffade. Riskerna var svårberäknliga och premiesättningen i följd härav synnerligen besvärlig. Effektiv kontroll erfordrades men sådan kontroll kunde vara svår att genomföra. Vidare skulle en relativt kostsam förvaltningsapparat erfordras. Utredningens resultat redovisades för 1962 års riksdag i proposition 1962:23 vari föreslogs införande av statligt stöd i form av fiskredskapslån, vilket också blev riksdagens beslut. Samtidigt beslöts att 1948 års kungörelse (nr 678) om statsbidrag till verksamhet för fiskredskapsförsäkring skulle upphöra att gälla den 1 juli 1962. Det kan i detta sammanhang nämnas att anspråk på bidrag enligt nämnda kungörelse aldrig framställdes.

Vad gäller försäkring av fiskebåtar har, som fiskeristyrelsen erinrar om i sitt remissyttrande över motionerna, statsmakterna under 1950-talet understött sådan försäkring dels i form av organisationsbidrag till ömsesidiga försäkringsbolag för fiskebåtsförsäkring, dels i vissa fall som bidrag ur fiskerinäringens bensinskattfond som garantikapital till olika försäkringsbolag för fiskebåtsförsäkring på ostkusten. Enligt vad fiskeristyrelsen anför synes efter år 1957 några tillskott av statsmedel för denna försäkringsverksamhet inte ha ifrågasatts.

Fiskprisutredningen framhåller i sitt yttrande att varken en ny avvägning av försäkringsfrågan beträffande fiskredskap eller en utredning av försäkringsformen för fiskebåtar ingår i utredningens återstående arbetsuppgifter. Utredningen, som för sin del anser att tidigare utredning visat att ett ur fiskets synpunkt effektivt stöd inte kan lämnas i försäkringsform, kommer däremot att göra en allmän avvägning mellan olika stödformer till fisket och har i detta sammanhang för avsikt att även uppta frågan om stöd vid förluster av fiskredskap m. m. till prövning.

Utskottet har i och för sig stor förståelse för syftet med nu ifrågavarande motioner. Med hänsyn till vad i det föregående anförts synes det dock vara skäl att förmoda, att det ur fiskerinäringens synpunkt inte är mycket att vinna på att försäkringsfrågorna ånyo övervägs. Utskottet, som anser att fiskprisutredningens i sammanhanget aviserade överväganden bör avvakta, finner sig därför inte böra föreslå någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionerna.

Utskottet hemställer således

att riksdagen lämnar motionerna I: 942 och II: 1084 utan åtgärd.

Stockholm den 9 april 1970

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från första kammaren: herrar Mossberger (s), Skårman (fp), Hedström (s), Hermansson (cp)*, Magnusson (s), Augustsson (s), Skagerlund (fp)*, Manne Olsson (s)* och Hübinette (m)*;

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie (cp), Arweson (s), Persson i Skänninge (s)*, Lundmark (s), Trana (s), Björk i Påarp (s), Persson i Heden (cp), fru Sundström (s), herrar Åberg (fp)* och Krönmark (m)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Skårman (fp), Hermansson (cp), Skagerlund (fp), Hübinette (m), Hansson i Skegrie (cp), Persson i Heden (cp), Åberg (fp) och Krönmark (m) som anser att utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 1 som börjar med »Utskottet vill» och utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill — — — (lika med utskottet) — — — av lån. Utredningens resultat redovisades för 1962 års riksdag i proposition 1962: 23 vari föreslogs införande av statligt stöd i form av fiskredskapslån, vilket också blev riksdagens beslut. Samtidigt beslöts att 1948 års kungörelse (nr 678) om statsbidrag till verksamhet för fiskredskapsförsäkring skulle upphöra att gälla den 1 juli 1962.

Vad gäller försäkring av fiskebåtar har, som fiskeristyrelsen erinrar om i sitt remissyttrande över motionerna, statsmakterna under 1950-talet understött sådan försäkring dels i form av organisationsbidrag till ömsesidiga försäkringsbolag för fiskebåtsförsäkring, dels i vissa fall som bidrag ur fiskerinäringens bensinskattfond som garantikapital till olika försäkringsbolag för fiskebåtsförsäkring på ostkusten.

Av fiskprisutredningens yttrande framgår att en prövning av förevarande försäkringsfrågor för närvarande inte anses ingå i utredningens arbetsuppgifter. Utredningen säger sig dock avse att i samband med en allmän avvägning mellan olika stödformer till fisket även ta upp frågan om stöd vid förluster av fiskredskap m. m. till behandling.

Utskottet anser emellertid för sin del att de av motionärerna framlagda förslagen förtjänar att allvarligt övervägas. Som Sveriges fiskares riksförbund anför är det angeläget att någon form av försäkringsskydd tillskapas i fråga om fiskredskap, inte minst med tanke på hur kostnaderna för sådana redskap ökat under de senaste åren. Med hänsyn till det allvarliga avbräck som förlust av redskap kan åstadkomma för fiskarna i deras redan ekonomiskt brydsamma situation bör enligt utskottets mening inga vägar lämnas oprövade när det gäller att söka åstadkomma ett tillfredsställande skydd i förevarande hänseende. Som framgår av det föregående har relativt lång tid förflutit sedan försäkringsfrågorna var föremål för prövning. Det synes

inte kunna uteslutas att möjligheterna att tillskapa ett försäkringsskydd även i fråga om fiskredskapen numera förbättrats. Utskottet anser därför att fiskprisutredningen vid sina aviserade överväganden rörande olika stödformer till fisket inte bör underlåta att även ingående pröva möjligheterna att med statligt stöd utvidga fiskarnas möjligheter att försäkra sig jämväl för förlust eller skada på fiskredskap. Huruvida en dylik försäkringsform kan sammankopplas med försäkring av fiskebåtar synes utredningens överväganden få ge vid handen.

Utskottet hemställer

att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av motionerna I: 942 och II: 1084.»

Yttranden över motionerna I:942 och II:1084

Fiskeristyrelsen (23.2.1970)

Fiskeristyrelsen erinrar om att försäkring av fiskebåtar erhållit stöd av statsmedel i olika former under uppbyggnadsskedet och att fiskredskapsförsäkringen avfördes från dagordningen vid 1962 års riksdag. Under sådana förhållanden finner styrelsen ur fiskerinäringens synpunkt intet vara att vinna genom att dessa frågor ånyo övervägs av fiskprisutredningen. Rörande försäkringsfrågans tidigare behandling anför fiskeristyrelsen följande.

Försäkring av fiskebåtar har statsmakterna understött på två olika sätt. Dels tillkom efter beslut vid 1952 års riksdag (prop. 34, JoU 8, rskr. 115) kungörelsen om organisationsbidrag till ömsesidiga försäkringsbolag för fiskebåtsförsäkring 6.6.1952 (nr 473) som gällde intill utgången av 1957. Dels utdelade fiskerinäringens bensinskattfond i olika poster åren 1953—1955 och 1957 sammanlagt 280 000 kr. som garantikapital till olika försäkringsbolag för fiskebåtsförsäkring på ostkusten. Såvitt för fiskeristyrelsen är känt har därefter några tillskott av statsmedel för denna verksamhet inte ifrågasatts.

Statsbidrag till verksamhet för fiskredskapsförsäkring beslöts vid 1948 års riksdag (prop. 70, JoU 16, rskr. 180), varefter Kungl. Maj:t 15.10.1948 utfärdade kungörelse (nr 678) om statsbidrag till verksamhet för fiskredskapsförsäkring. Kungörelsen gällde intill 1.7.1962, då den upphävdes genom kungörelsen 6.4.1962 (nr 100) om fiskredskapslån. Av skäl som närmare framgår av riksdagshandlingarna till kungörelsen 1962:100 (prop. 23, JoU 5, rskr. 140) tillämpades aldrig statsbidragskungörelsen 1948:678 under sin giltighetstid.

Fiskprisutredningen (5.3.1970)

Fiskprisutredningen anför.

Frågan om statligt stöd vid skada på eller förlust av fiskredskap behandlades av 1954 års utredning angående översyn av fiskredskapsförsäkringen. Utredningen vägrade mot varandra ett försäkringsalternativ och ett lånealternativ fördelar och nackdelar och förordade efter denna avvägning att stödet skulle lämnas i form av lån. Bakgrunden till utredningens ställningstagande utgjorde de olika betänkligheter, som kunde resas mot försäkringsformen när det gällde fiskredskap. Sådana uppkom enligt utredningen redan av den anledningen, att fiskarna själva på vissa håll hade uttalat tveksamhet rörande sin vilja att ingå i en försäkringsorganisation. Härtill kom svårigheter i själva försäkringsverksamheten. Sålunda var enligt utredning-

en bl. a. gränsen mellan vanlig förslitning och skadefall på fiskredskap ofta mycket svår att dra. Det ansågs följaktligen många gånger vanskligt att ange, när ett skadefall inträffade. Riskerna var enligt utredningen svårberäknliga och premiesättningen i följd härav synnerligen besvärlig. Effektiv kontroll erfordrades men sådan kontroll kunde vara svår att genomföra. Vidare skulle enligt utredningen en relativt kostsam förvaltningsapparat erfordras.

Beslut med anledning av utredningens förslag fattades sedermera av 1962 års riksdag, varvid stödet kom att utgå i form av fiskredskapslån.

Som framgår av det föregående, har vid den tidigare behandlingen möjligheterna att införa försäkringsmässigt stöd i fråga om fiskredskap av i första hand praktiska skäl avvisats. När det gäller fiskebåtar har försäkringsskyddet för dessa i huvudsak ordnats genom allmänna försäkringsbolag. Varken en ny avvägning av försäkringsfrågan beträffande fiskredskap eller en utredning av försäkringsformen för fiskebåtar ingår bland fiskprisutredningens återstående arbetsuppgifter. Den förut nämnda utredningen av fiskredskapsförsäkringen har visat att ett ur fiskets synpunkt effektivt stöd inte kan lämnas i försäkringsform då bl. a. administrationen i detta sammanhang blir synnerligen kostnadskrävande. Fiskprisutredningen kommer däremot att göra en allmän avvägning mellan olika stödformer till fisket och har i detta sammanhang för avsikt att även uppta stödet vid förluster av fiskredskap m. m. till prövning.

Sveriges fiskares riksförbund (20.2.1970)

Riksförbundet anser i likhet med motionärerna, att fiskprisutredningen bör erhålla i uppdrag att närmare utreda denna fråga. Förbundet tar därvid för givet att utredningen måste tillföras försäkringsexpertis då man här har att göra med försäkringstekniska frågor av avancerat slag.

Riksförbundet anför vidare.

Beträffande försäkring av fiskefartyg erbjudes i dag relativt välordnade försäkringsformer, dels genom ömsesidiga fiskarägda assurancesföreningar, dels genom de större försäkringsbolagen. På grund av fiskets tryckta ekonomiska läge är visserligen ofta premierna rätt betungande men möjlighet till försäkring finns dock.

Frågan om försäkring av fiskredskap har sedan årtionden diskuterats inom fiskets organisationer. De försäkringsföretag som sysslar med försäkringar av fiskefartyg har dock hesiterat inför beslut om försäkringar för fiskredskap. I vissa fall inneslutes dock redskapen i fartygens försäkringssummor vid totalförlust, men inte då redskapen separat går förlorade.

Vi vill också påminna om att två statliga utredningar sysselsatt sig med problemet. De förslag dessa kom fram till innebar dock premiesättningar som tydligen varit oacceptabla för fiskarna, varför man tvingats välja alternativet att ha redskapen oförsäkrade.

Utan tvekan är det angeläget att någon form av försäkringsskydd tillskapas för fiskredskap, inte minst med tanke på hur kostnaderna för sådana ökat under de senaste åren. Påpekas kan exempelvis att en större flyttrål av den typ, som användes av västkustens fiskare, kostar cirka 25 000—30 000 kr. och att en sådan vid otur kan förloras på en enda dag.

Nämnas kan också att de större ringnoter som ett fåtal västkustfiskare använder sig av drar en kostnad av cirka 200 000 kr. Olyckor har inträffat med dylika redskap och dessa har då helt och hållet varit utan försäkrings-skydd.

Riksförbundet får med hänvisning till vad ovan framförts tillstyrka motionens syfte och anser liksom motionärerna det vara rimligt att staten på något sätt lämnar stöd för att en försäkringsform skall kunna tillskapas, vilken gör det möjligt att för överkomliga premier försäkra fiskredskap. Huruvida en dylik försäkringsform kan sammankopplas med försäkring av fiskebåtar får utredningen ge vid handen.